

Najaarsnota 2024

gemeente
Het Hogeland

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Inleiding en Samenvatting	3
1. Veiligheid	10
2. Bereikbaarheid	11
3. Economie & Werkgelegenheid	12
4. Leefbaarheid & Voorzieningen	13
5. Sociaal Domein & Voorzieningen	15
6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid	19
7. Burger & Bestuur	21
8. Bedrijfsvoering	22
9. Algemene Dekkingsmiddelen	25
10. Reservemutaties	27
Mutaties op investeringen	28
Paragraaf Grote Projecten en Programma's	29
Paragraaf Aardbevingen	34
Taakstellingen	36
Bijlagen	37
Mutaties Najaarsnota 2024	38
Mutaties Investeringslijst 2024	45

Leeswijzer

Dit document is de tweede bestuursrapportage van 2024. Een rapportage die, zoals afgesproken, met name bestaat uit een financiële bijstelling van de begroting 2024.

Na de korte inleiding geven we een korte samenvatting van de uitkomsten van deze nota. Daarna gaan we per programma in op de voorgestelde mutaties. Niet alle mutaties worden toegelicht; we hebben, conform de afspraken, enkel de onderbouwingen opgenomen behorende bij mutaties van € 60.000 of hoger. In de bijlagen is een totaalijst met daarin alle voorgestelde mutaties opgenomen.

In de nota ziet u ook verschillende budgetneutrale mutaties over de programma's heen. Aangezien deze posten geen effect hebben op het saldo van deze nota, lichten we ze in de Inleiding niet toe. Deze mutaties leiden uiteraard wel tot een verschil en verklaring in de betreffende programma's.

De genoemde mutaties kunnen incidenteel of structureel van aard zijn. Alle wijzigingen worden echter incidenteel verwerkt, ook de structurele wijzigingen. Deze laatste zijn namelijk al in de begroting 2025 verwerkt.

Inleiding en Samenvatting

Deze Najaarsnota is de tweede bestuursrapportage van dit jaar. De nota is geen beleidsinhoudelijke voortgangsrapportage, maar voornamelijk een financiële bijstelling van de budgetten in de aanloop naar de rekening 2024. De voorgestelde mutaties in deze nota bestaan uit verschillende voordelige en nadelige bijstellingen. Per saldo presenteren we een negatief saldo van circa € 0,5 miljoen.

Wij zullen in het begin van 2025 een separaat voorstel aan u voorleggen met daarin de over te hevelen budgetten naar 2025. Deze verwachte budgettaire afwijkingen vindt u in deze nota nog niet terug. Achterliggende reden ligt in de 'timing' van de voorstellen voor overheveling. Een beoordeling van de overheveling in oktober leidt tot erg veel bijstellingen en correcties bij de vaststelling van de jaarstukken. Dit vinden wij niet wenselijk.

In november is de begroting 2025 vastgesteld met een actualisatie van onze beleidsplannen en een eerste vertaling van het collegeprogramma. In de laatste fase van de opstelling van de begroting is ook reeds gestart met de opstelling van deze Najaarsnota. Om te voorkomen dat we de beleidsteksten uit de begroting herhalen en gezien de korte tijd die er zit tussen de begroting en de Najaarsnota, is er in de nota P&C voor gekozen de Najaarsnota een technisch karakter te geven. Concreet betekent dit dat we ons concentreren op de benodigde bijstellingen van de budgetten in 2024, met een korte toelichting op de achterliggende oorzaken. Dit doen we ook in de aanloop naar de opstelling van de jaarstukken over 2024.

Zoals gebruikelijk zien we in deze nota veel, relatief gezien, kleinere afwijkingen. In de nota sorteren we immers voor op de jaarstukken van 2024. Budgetafwijkingen die we nu constateren, stellen we zoveel mogelijk bij. Hierdoor zullen de afwijkingen in de jaarstukken beperkter van omvang zijn.

In de onderstaande tabel ziet u een samenvatting van de ontwikkeling van het begrotingssaldo voor het huidige boekjaar:

Ontwikkeling begrotingssaldo 2024	
Bedragen x € 1000,-	
Primitieve begroting	1.806
Saldo voorjaarsnota	971
Saldo najaarsnota	-495
Saldo na najaarsnota	2.282

In de bovenstaande tabel ziet u dat het positieve saldo van de primitieve begroting en de Voorjaarsnota door de mutaties uit deze Najaarsnota iets minder positief wordt. In tegenstelling tot de afgelopen jaren zien we nu niet zozeer dat het saldo van de nota wordt bepaald door een paar grote exogene posten, maar bestaat het relatief beperkte saldo van de nota uit een vrij breed scala aan kleinere afwijkingen in zowel positieve als negatieve zin.

De meest in het oog springende hierbij zijn de Algemene Uitkering, de omgevings-vergunningen en de WMO. Ook stellen wij voor een aantal stelposten voor 2024 vrij te laten vallen. Dit betreft o.a. een stelpost voor de implementatie van de Omgevingswet en de versterking van ondersteuning wijkteams. Tenslotte stellen we voor een aantal taakstellingen af te ramen. Dit betreft grotendeels de taakstelling op efficiency.

De structurele effecten uit deze nota zijn reeds verwerkt in de begroting 2025. Deze nota heeft daarmee geen effect op het saldo van de begroting 2025, zoals u die onlangs heeft vastgesteld.

In de onderstaande tabel ziet u de belangrijkste mutaties uit de voorliggende nota:

Samenvatting mutaties najaarsnota		
Bedragen x € 1000,-		
<i>Voordelig:</i>		
Algemene Uitkering	575	
Stelposten	698	
Omgevingsvergunningen	450	
APV/overige vergunningen	225	
Subsidie Peuteropvang	100	
Energiekosten	360	
Totaal voordelig		2.408
<i>Nadelig:</i>		
Taakstellingen	151	
WMO	636	
Indexatie Maatschappelijk Werk	78	
Begeleiding beschut werk	345	
Subsidie OZB scholen	200	
OZB Niet Woningen	260	
Subsidie bodemsanering	200	
Dividend en rente	133	
Elektrische installatie Ontwikkelplein	155	
Begraafrechten	95	
Zwembaden	90	
Overige kleine mutaties per saldo	560	
Totaal nadelig		2.903
Saldo najaarsnota		-495

Hieronder ziet u een korte toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen. Voor de gedetailleerde toelichting verwijzen wij u naar de verantwoording in de diverse programma's.

Algemene Uitkering/Integratie Uitkering Sociaal Domein

De structurele effecten van de septembercirculaire zijn reeds verwerkt in de begroting 2025. De circulaire laat uiteraard ook mutaties zien met een effect voor 2024. In totaal gaat het om een voordelig saldo van € 575.000. Van dit bedrag betreft € 206.000 een afrekening over voorgaande jaren.

Stelposten

De middelen die wij op basis van de circulaire van het Gemeentefonds ontvangen, bevatten veelal ook diverse taakmutaties. Omdat bij het verschijnen van de circulaire niet altijd bekend is hoe we invulling gaan geven aan de betreffende taakmutatie worden deze vaak geraamd als stelpost. Voor een aantal taakmutaties geldt dat de middelen vrij kunnen vallen. Onderstaand een overzicht van voorgestelde mutaties in de stelposten die in deze nota vrijvallen ten gunste van het resultaat.

- Versterking ondersteuning wijkteams. Beschikbare middelen in de begroting zijn toereikend. Voordeel € 102.000.
- Ter compensatie van de invoeringskosten Omgevingswet hebben wij van het Rijk een bedrag ontvangen. Omdat de opbrengst van de leges omgevingsvergunningen vermoedelijk terug gaat lopen, hebben we dit bedrag gereserveerd om mogelijke nadelen

op te kunnen vangen. In deze nota wordt de opbrengst leges omgevingsvergunningen in positieve zin bijgesteld. Derhalve kunnen deze middelen vrij vallen. Voordeel € 400.000.

- Voor opvangcentra ontvangen we achteraf een afrekening, het zogenaamde faciliteitenbesluit. Voor 2023 hebben we middelen ontvangen in de Meicirculaire 2024. Deze hebben we uit voorzichtigheid opgenomen op stelposten. Aangezien dit bedrag is opgenomen in de Jaarrekening 2023, kan deze raming vrijvallen. Voordeel € 196.000.

Omgevingsvergunningen

De opbrengsten in het kader van de omgevingsvergunningen laten een positief saldo zien ten opzichte van begroot. Dit positieve saldo wordt met name veroorzaakt door opbrengsten in de eerste helft van het jaar. Deze hebben grotendeels te maken met een relatief grote omvang van aangevraagde vergunningen in 2023. Dit als gevolg van de inwerkingtreding van de omgevingswet per 1 januari 2024.

APV/Overige vergunningen

Deze post moet in samenhang worden gezien met de omgevingsvergunningen. Voorheen werden de opbrengsten van bijvoorbeeld kapvergunningen, drank- en horecavergunningen of andere vergunningen op basis van de APV verantwoord als opbrengst omgevingsvergunning. Deze baten worden met ingang van 2024 geboekt en verantwoord als opbrengsten in het kader van de APV.

Subsidie Peuteropvang

Als gevolg van de huidige financieringssysteem waarin alleen een uurbedrag per peuter wordt gesubsidieerd, ontstaat er voor 2024 een incidenteel voordeel van ca. € 100.000. De regeling wordt voor 2025 echter aangepast. Er wordt een maatwerksubsidie aan de regeling toegevoegd. Daarmee ondersteunen we de peuteropvang in specifieke situaties met extra subsidiemogelijkheden. Bijvoorbeeld in het geval van zware VVE groepen en ouderbeleid activiteiten. Dit komt de bereikbaarheid en de kwaliteit van de peuteropvang ten goede.

Energiekosten

Wanneer wij door de begroting heen de energiekosten beoordelen, dan zien wij dat deze in totaal lager uitvallen dan waar in de begroting mee is gerekend. Oorzaak ligt in het tijdstip waarop de begroting 2024 is samengesteld. Op dat moment was de aanbesteding van het nieuwe gascontract en de verlenging van de elektriciteitscontracten voor 2024 nog niet afgerond. Door de corona pandemie en de oorlog in Oekraïne heeft de energiemarkt een ongekende stijging gezien, waar in de begroting op is geanticipeerd. Met de nieuw afgesloten contracten zijn de werkelijke tarieven voor 2024 bekend en blijkt de stijging van de energielasten lager te zijn dan verwacht.

Taakstellingen

Één van de bestaande taakstellingen betreft een verwachte efficiencywinst door het afstoten van het gemeentehuis te Bedum. Deze taakstelling zou kunnen worden gerealiseerd als het gemeentehuis wordt verkocht. Aangezien wij niet verwachten dat dit in 2024 zal gebeuren, wordt de taakstelling voor 2024 afgeraamd.

Wmo

Als gevolg van volume-effecten zien we een toename van de kosten bij de Wmo. Dit heeft u ook kunnen lezen in de begroting 2025. Wij zien noodzakelijke verhogingen van het budget voor Huishoudelijke Ondersteuning, hulpmiddelen en Begeleiding 18+.

Begeleiding beschut werk

In het kader van extra begeleiding van beschut werk wordt € 345.000 bijgeraamd. Hiervoor zijn bij de meicirculaire middelen ontvangen. De middelen worden ook voor dit doel ingezet.

Subsidie OZB scholen

Scholen kunnen de betaalde OZB terugvragen bij de gemeente. Als gevolg van de versterking van scholen stijgt de OZB. De structurele verwerking voor de komende jaren zal plaats vinden in de Voorjaarsnota 2025.

OZB Niet Woningen

Zoals u ook in de begroting 2025 hebt kunnen lezen is er een negatieve waardeontwikkeling voor de energiecentrales. Dit als gevolg van de situatie op de energiemarkt. Dit leidt ook voor 2024 tot een lagere aanslag voor de energiecentrales en dus tot lagere OZB inkomsten.

Subsidie bodemsanering

De ontwikkeling van de Bobenco-locatie in Winsum is gestart. Het is reeds langere tijd bekend dat op deze locatie sprake was van een bodemverontreiniging en derhalve dus gesaneerd moest worden. Ondanks dat er sprake was van een verlieslijdende ontwikkeling heeft de ontwikkelaar in 2023 de bestaande bedrijfspanden gesloopt en is de ontwikkeling van 28 woningen op de Bobenco-locatie gestart.

Nu is de uitvoering van de bodemsanering financieel zeer tegengevallen. Reden voor de ontwikkelaar om ons als gemeente te vragen hierin bij te dragen. Gezien de hoge financiële lasten die met de noodzakelijke bodemsanering gepaard gaan, hetgeen tevens resulteert in een zeer verlieslijdende ontwikkeling van de Bobenco-locatie, willen wij hier in mee gaan. Ook vanwege het maatschappelijke belang van deze woningbouwontwikkeling. Zowel vanwege de toevoeging van woningen, als ook de transformatie van een voormalige bedrijfslocatie. Wij stellen u voor een bijdrage in de kosten van de bodemsanering te doen van € 200.000.

Dividend en rente

Door de stijgende rente valt de te betalen rente hoger uit dan geraamd. Dit wordt deels gecompenseerd door wat hoger uitvallende dividend van Omrin. Per saldo geeft dit een negatief effect van ca. € 133.000.

Elektrische installatie Ontwikkelplein

Voor de locatie van het ontwikkelplein in Uithuizen is een inspectie uitgevoerd aan de elektrische installaties. Uit dit rapport is gebleken dat er noodzakelijke aanpassingen nodig zijn om de elektrische installaties veilig te maken. De groepenkasten moeten worden hersteld en aangepast op het gebied van veiligheid. Deze werkzaamheden worden nog in 2024 uitgevoerd.

Begraafrechten

De prognose is dat er in 2024 minder uitvaarten worden gehouden ten opzichte van andere jaren. Daarnaast wordt er verwacht dat er minder grafrechten gekocht gaan worden, dan wel verlengd dan vooraf ingeschat is.

Zwembaden

Door de aanscherping van de regels van het zwemwaterkwaliteit ondervinden zwembaden een te laag waterstofcarbonaat gehalte. Dit werd altijd met de hand toegevoegd. 2024 is een overgangsjaar om het één en ander op orde te maken om sluiting van zwembaden te voorkomen. Middels het aanschaffen en plaatsen van een bicarbonaat doseerinstallatie in de technische ruimte van de zwembaden kunnen de waardes automatisch op niveau worden gehouden.

Overige onderwerpen

Naast de hierboven beschreven mutaties, zijn er ook een aantal ontwikkelingen die niet van invloed zijn op het saldo van deze nota, maar die we wel graag aan u voorleggen. Deze beschrijven wij hieronder.

Personeelskosten

Ook dit jaar zien we ons weer gesteld voor de nodige uitdagingen op het personele vlak. Waar we aan de ene kant voordelen verwachten omdat vacatures lastig in te vullen zijn en dus soms langere tijd open staan, zien we aan de andere kant nadelen omdat onze inhuur- en ziektevervangingsbudgetten zijn overschreden. Pas bij het opmaken van de Jaarrekening zullen we alle ingezette ambtelijke capaciteit bij projecten en programma's ten laste kunnen brengen van de betreffende projecten/programma's. Deze afrekening is nog van invloed als we onze werkelijke personeelskosten willen afzetten tegen de ramingen. De afgelopen jaren hebben we gelden kunnen toevoegen aan de reserve frictie personeelskosten. Dit was met name mogelijk omdat we in de voorjaarsnota 2023 een behoorlijke personele claim hebben opgevoerd die we soms pas in de loop van het jaar konden invullen, waardoor er uiteindelijk een voordeel ontstond. Voor dit jaar verwachten we dat we deze reserve, die daartoe bestemd is, voor een deel in zullen moeten zetten om al onze personeelskosten te kunnen dekken.

Afvalstoffenheffing

Door een groter aantal kilo's en ledigingen vallen de inkomsten in het kader van de afvalstoffenheffing wat hoger uit. Ook zien we betere prijzen voor textiel en papier. Daarnaast is er sprake van een incidentele bate wegens de opheffing van de ARCG (afvalbeheer Regio Centraal Groningen). Daar staan extra kosten voor de invoering van milieupassen voor de milieustraat tegenover. Per saldo geeft dit een voordelig effect van ca. € 355.000. Aangezien de afvalstoffenheffing een gesloten systeem is, waarbij een overschot of tekort wordt verrekend met de voorziening afvalstoffenheffing, is dat voor deze nota budgetneutraal. Wel hebben wij bij de begroting 2025 aan u voorgesteld dit overschot in 2025 en 2026 in te zetten ter dekking van de kosten in het kader van afval.

Stelpost loon-/prijscompensatie

U ziet in deze nota diverse mutaties als gevolg van prijsontwikkelingen. Normaal gesproken dekken wij deze uit de stelposten voor loon- en prijsontwikkelingen. Aangezien deze bij de Voorjaarsnota reeds volledig is ingezet, is er in deze nota geen dekking voor deze ontwikkelingen. Daarom komen deze posten nu terug in de verklaring van het resultaat van de nota.

Taakstellingen

Naast de beschreven veelal positieve ontwikkelingen, zijn er ook nog steeds een aantal taakstellingen in de begroting. Aangezien het jaar ver gevorderd is, is er een goed zicht op het al dan niet realiseren van de taakstellingen in 2024.

Voor uw beeld hieronder de bestaande taakstellingen in de begroting 2024:

Omschrijving	Oorspr.	Stand van zaken taakstellingen									
		Stand na Voorjaarsnota					Stand na Najaarsnota				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025	2026	2027	2028
Onderuitputting vacatures	-350	-1.171	-1.086	-1.000	-1.000	-1.000	-1.171	-1.586	-1.000	-1.000	-1.000
Efficiencyvoordeel (vanuit herindeling)	-1.400	-151	-151	-151	-151	-151		-151	-151	-151	-151
Bezuiniging op sport(accommodaties)	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Jeugd	-2.954	-810	-2.179	-2.179	-2.179	-2.179	-257	-588	-616	-530	-477
Programmamanagers/personeel				-317	-489	-723			-317	-489	-723
		-2.232	-3.516	-3.747	-3.919	-4.153	-1.528	-2.425	-2.184	-2.270	-2.451

Voor een gedetailleerdere toelichting verwijzen wij naar het hoofdstuk Taakstellingen in de Najaarsnota.

Opvang Oekraïners

Voor de opvang van Oekraïners is voor 2024 weer een aanvraag gedaan bij het Rijk voor de bekostigingsregeling 'Opvang ontheemden Oekraïne'. Via deze regeling kunnen gemeenten een vergoeding aanvragen voor de kosten van de opvang, huisvesting en de verstrekkingen van o.a. leefgeld aan ontheemde Oekraïners. Net als in 2023 verwachten we dat de vergoeding voldoende zal zijn om de kosten te kunnen dekken. Het effect op deze nota is daarmee budgetneutraal.

Algemene Reserve

Essentieel onderdeel van de begroting is de paragraaf 'Risicobeheersing en weerstandsvermogen'. Zoals bij de opstelling van de begroting 2025 bleek, is de omvang van de reserves ruim voldoende om de risico's te kunnen opvangen. Wij stellen voor het verwachte positieve saldo van onze begroting na deze nota aan de algemene reserve toe te voegen. Daarmee zal de reservepositie en dus het weerstandsvermogen iets groeien.

1. Veiligheid

Rapportage

Voortgang begroting 2024

APV/Bijzondere wetten

Voorheen werden de opbrengsten van bijvoorbeeld kapvergunningen, drank- en horecavergunningen of andere vergunningen op basis van de APV verantwoord als opbrengstomgevingsvergunning. Deze baten worden met ingang van 2024 geboekt en verantwoord als opbrengst van de APV.

Mutatie: € 225.000 incidenteel voordeel

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 2.312 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	6.229	2	6.231
Baten	-	225	225
Saldo	6.229	-223	6.006

2. Bereikbaarheid

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 57.500 incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	13.321	58	13.378
Baten	137	-	137
Saldo	13.184	58	13.242

3. Economie & Werkgelegenheid

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Subsidie bodemsanering Bobenco

De ontwikkeling van de Bobenco-locatie in Winsum is gestart. De ontwikkelaar is meermalen dringend verzocht de ontwikkeling van dit terrein voortvarend op te pakken. Het was al lange tijd bekend dat op deze locatie sprake was van een bodemverontreiniging en derhalve dus gesaneerd moest worden. Ondanks dat sprake was van een verlieslijdende ontwikkeling heeft de ontwikkelaar in 2023 de bestaande bedrijfspanden gesloopt en is de ontwikkeling van 28 woningen op de Bobenco-locatie gestart. Als gemeente zijn en waren wij hier erg blij mee.

Nu is de uitvoering van de bodemsanering financieel zeer tegengevallen. Reden voor de ontwikkelaar om ons als gemeente te vragen hierin bij te dragen. Nu hadden zij dat de gemeente al vaker gevraagd en hadden wij tot op heden aangegeven hiertoe in beginsel niet bereidt te zijn. Echter gezien de hoge financiële lasten die met de noodzakelijke bodemsanering gepaard gaan, hetgeen tevens resulteert in een zeer verlieslijdende ontwikkeling van de Bobenco-locatie. En in acht genomen het maatschappelijke belang van deze woningbouwontwikkeling, zowel vanwege de toevoeging van woningen, als ook de transformatie van een voormalige bedrijfslocatie, stellen wij u voor een bijdrage in de kosten van de bodemsanering te doen van € 200.000.

Mutatie: € 200.000 incidenteel nadeel

Hogere opbrengst pacht

Door het tijdelijk verhuren van gronden aan het NCG en het COA zijn de opbrengsten op de post pacht overige gronden en terreinen hoger dan geraamd.

Mutatie: € 90.000 incidenteel voordeel

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 19.406 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	2.475	219	2.695
Baten	891	90	981
Saldo	1.585	129	1.714

4. Leefbaarheid & Voorzieningen

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Verkoop voormalig Regenboog school te Leens

De voormalig Regenboog school te Leens is in 2024 verkocht en overgedragen aan de nieuwe eigenaar. De boekwaarde inclusief de grond moet derhalve worden afgeboekt. De verkoopopbrengst is ten gunste gebracht van de verkooptaakstelling voor gebouwen.

Mutatie: € 63.300 incidenteel nadeel

Aanschaf doseerpomp zwembaden

Met de komst van de Omgevingswet op 1 januari 2024 gaat de nieuwe 'Regeling zwemwater' in en vervalt de 'Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden'. Door de aanscherping van de regels van het zwemwaterkwaliteit ondervinden zwembaden een te laag waterstofcarbonaat gehalte. Dit werd altijd met de hand toegevoegd. 2024 is een overgangsjaar om het één en ander op orde te maken om sluiting van zwembaden te voorkomen. Middels het aanschaffen en plaatsen van een bicarbonaat doseerinstallatie in de technische ruimte van de zwembaden kunnen de waardes automatisch op niveau worden gehouden.

Mutatie: € 90.000 incidenteel nadeel

Onroerende zaakbelasting sportaccommodaties

Voor een aantal accommodaties is de raming van de onroerende zaakbelasting niet toereikend.

Mutatie: € 80.000 incidenteel nadeel

Bijstellen prognose energiekosten

Op het moment dat de begroting voor 2024 werd vastgesteld in 2023 waren de aanbesteding van nieuwe gascontract en de verlenging van de elektriciteitscontracten voor 2024 nog niet afgerond. Daardoor was er op dat moment nog geen energie ingekocht voor 2024 en nog geen zekerheid over de prijzen. Samen met ons inkoopcollectief GGPG is de best mogelijke inschatting gemaakt van de energiekosten voor 2024. Dat de stijging groot zou zijn was wel duidelijk. We hadden tot en met 2023 nog ouderwets lage prijzen maar door de corona pandemie en de oorlog in Oekraïne heeft de energiemarkt een ongekende stijging gezien. De energielasten waren in de begroting voor 2024 met 100% verhoogd ten opzichte van 2023. Nu, in 2024 zijn de werkelijke kosten bekend en blijkt de stijging van de energielasten lager te zijn dan verwacht.

Mutatie: € 105.000 incidenteel voordeel

OZB Onderwijs

Scholen kunnen de betaalde OZB terugvragen bij de gemeente. Als gevolg van de versterking van scholen stijgt de OZB. De structurele verwerking vindt plaats in de Voorjaarsnota 2025.

Mutatie: € 200.000 structureel nadeel

Peuteropvang

Voor 2024 wordt nog eenmaal een voordeel verwacht. Dit heeft te maken met de huidige financieringssysteem waarin alleen een uurbedrag per peuter wordt gesubsidieerd. De regeling wordt voor 2025 aangepast. Waarbij een maatwerksubsidie aan de regeling wordt toegevoegd. Daarmee ondersteunen we de peuteropvang in specifieke situaties met extra subsidiemogelijkheden. Bijvoorbeeld in het geval van zware VVE groepen en ouderbeleid activiteiten. Dit komt de bereikbaarheid en de kwaliteit van de peuteropvang ten goede.

Mutatie: € 100.000 incidenteel voordeel

Bibliotheek

Er is een Specifieke uitkering aangevraagd en ontvangen voor versterking van de lokale bibliotheekvoorziening in Bedum.

Mutatie: € 220.000 incidenteel budgetneutraal

Kunstcentrum De Ploeg

Aan het Kunstcentrum De Ploeg is vanuit het gemeentelijk trekkingsrecht Nationaal Programma Groningen een extra bedrag toegekend.

Mutatie: € 398.482 incidenteel budgetneutraal

Archeologie

De Provincie Groningen heeft een subsidie toegekend voor het aanstellen van een eigen gemeentelijk archeoloog in 2024 en 2025. De aanvulling op het specifieke vakgebied archeologie geeft ruimte om over de hele linie tegemoet te komen aan de uitdagingen die de aardbevingsproblematiek en de versterking in brede zin opleveren.

Mutatie: € 100.000 incidenteel budgetneutraal

Onderhoud begraafplaatsen

Met betrekking tot het onderhoud van de begraafplaatsen binnen onze gemeente is een budget beschikbaar gesteld van € 408.000. Door een overheveling naar het juiste taakveld, wijzigt ook het programma. De mutatie is budgetneutraal.

Mutatie: € 408.000 (budgetneutraal, voordeel in dit programma)

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 208.750 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	27.895	776	28.671
Baten	5.064	827	5.891
Saldo	22.832	-51	22.781

5. Sociaal Domein & Voorzieningen

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Opvang vluchtelingen Oekraïne

De voorlopige aanvraag voor de bekostigingsregeling voor de opvang van ontheemde Oekraïners is gebaseerd op 170 opvangplekken. De voorlopige toekenning komt daardoor hoger uit dan geraamd.

Mutatie: € 502.044 incidenteel budgetneutraal

Faciliteitenbesluit COA

In het faciliteitenbesluit is geregeld dat aan gemeenten die een opvangcentrum voor asielzoekers hebben jaarlijks door het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) een uitkering wordt verstrekt. De uitkering wordt gebaseerd op het aantal door asielzoekers permanent te bezetten capaciteitsplaatsen, verminderd met het aantal op 1 januari van het uitkeringsjaar in de basisregistratie personen ingeschreven bewoners van het opvangcentrum.

Mutatie: € 202.738 incidenteel budgetneutraal

Hotel- en accommodatieregeling

De beschikbare opvangcapaciteit van het COA staat onder zeer hoge druk. Eén van de oorzaken is de druk op de sociale woningmarkt, waardoor het lastig is om op korte termijn reguliere huisvesting voor vergunninghouders – die nu nog in de COA-opvang verblijven - beschikbaar te stellen. De hotel- en accommodatieregeling (HAR) biedt gemeenten de mogelijkheid om gekoppelde vergunninghouders voor maximaal zes maanden tijdelijk onderdak aan te bieden in accommodaties binnen de gemeentegrenzen. Wij maken gebruik van deze regeling en ontvangen hiervoor een vergoeding.

Mutatie: € 129.920 incidenteel budgetneutraal

Wonen-Leren-Werken Trajecten

De wonen-leren-werken trajecten kunnen in 2024 gefinancierd worden uit incidenteel beschikbare gelden vanuit Beschermd Wonen voor lokale 'investeringen'. Het doorgeschoven budget voor wonen-leren-werken vanuit 2023 kan hierdoor vrijvallen.

Mutatie: € 90.000 incidenteel voordeel

Inkomensvoorzieningen

Het definitieve BUIG budget 2024 is vastgesteld op € 19.054.961, dat is ruim € 1,1 miljoen hoger dan opgenomen in de begroting. Het betreft met name een compensatie voor de indexatie van de hoogte van de uitkeringen. De uitgaven voor de bijbehorende uitkeringen zijn bijgesteld conform prognose. Per saldo blijft er minder over dan geraamd. Daardoor zal de geraamde storting in de reserve ook lager zijn. Zie ook reservemutaties.

Mutatie: € 571.393 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma)

Hulpmiddelen en trapliften

We zien een toename van verstrekte hulpmiddelen (€ 50.000) die niet onder het kernassortiment vallen en een toename van het aantal trapliften (€ 80.000). Beide ontwikkelingen moeten nader worden

onderzocht. De incidentele kosten (€ 80.000) hebben betrekking op een garantieverklaring in verband met de overgang naar een nieuwe leverancier en op een prijscorrectie over 2022 en 2023. De verwerking van de Najaarsnota is incidenteel, het structurele effect bepalen we bij de Voorjaarsnota 2025 en ramen die dan structureel bij.

Mutatie: € 130.000 structureel nadeel

Mutatie: € 80.000 incidenteel nadeel

Huishoudelijke ondersteuning

De bijstelling van het budget voor huishoudelijke ondersteuning bestaat voor € 116.000 uit een volume effect en voor € 190.000 uit een prijs effect. Het uurtarief is gedurende 2024 gestegen van € 37,00 naar € 38,50. Het aantal cliënten stijgt licht. Het budget stijgt daardoor van 5,5 naar 5,8 miljoen. Deze stijging is reeds structureel verwerkt in de begroting 2025.

Mutatie: € 306.000 incidenteel nadeel

Begeleiding 18+

De toename van de uitgaven voor begeleiding 18+ bestaan uit een prijseffect (€ 107.000), een volume effect (€ 81.000) en een toename van de component vervoer (€ 62.000). Daarmee komt de prognose voor de uitgaven voor begeleiding 18+ voor 2024 uit op een kleine 4 miljoen. Deze stijging is reeds structureel verwerkt in de begroting 2025.

Mutatie: € 250.000 incidenteel nadeel

Eigen bijdrage WMO

De ontvangsten zijn te laag geraamd. Daarnaast is het tarief voor de eigen bijdrage met 8% gestegen van € 19,00 naar € 20,60. De mutaties van de Najaarsnota worden incidenteel verwerkt. Bij de Voorjaarsnota 2025 beoordelen we het structurele effect opnieuw en nemen dan de mutatie structureel mee.

Mutatie: € 80.000 structureel voordeel

Arbeidsparticipatie

Een deel van het participatiebudget wordt structureel ingezet in formatie voor werkcoaches en ontwikkelcoaches. De structurele verwerking vindt plaats in de Voorjaarsnota 2025.

Mutatie: € 197.000 structureel budgetneutraal (voordeel op dit programma, nadeel op programma bedrijfsvoering)

Lokale investeringen Beschermd Wonen

Vanuit de centrum gemeente heeft iedere gemeente in 2023 lokale middelen ontvangen om invulling te geven aan de transformatie van beschermd wonen naar beschermd thuis. Het betreft hier het restant van 2023 wat nog mag worden besteed in 2024.

Mutatie: € 103.870 incidenteel budgetneutraal

Taakstelling jeugd

In de Meicirculaire 2023 hebben wij extra middelen Jeugd ontvangen. Deze middelen kregen we omdat de maatregelen die het rijk zou doorvoeren om te komen tot een besparing op de kosten jeugdzorg nog niet geëffectueerd waren. Wij stellen voor dit bedrag voor 2024 in mindering te brengen op de taakstelling Jeugd. Na verwerking van dit voorstel, resteert er een taakstelling van € 257.000. Deze zullen wij betrekken bij het resultaat op de jeugdzorg bij de jaarrekening 2024.

Mutatie: € 552.990 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma, voordeel bij programma 9)

Basisondersteuning

Het budget voor basisondersteuning is geïndexeerd. Dit betreft een structurele mutatie. Bij de Voorjaarsnota 2025 actualiseren we de budgetten en nemen we deze structureel mee.

Mutatie: € 77.814 structureel nadeel

Kansen voor Kinderen

De NPG heeft een subsidie toegekend voor het Toukomst project Kansen voor kinderen.

Mutatie: € 348.500 incidenteel budgetneutraal

Knelpunten leefbaarheid dorpen

Op basis van de afgeronde en lopende projecten wordt verwacht dat de uitgaven uitkomen op € 330.000. De uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de reserve knelpunten leefbaarheid dorpen. Met de inzet van de knelpuntenpot leefbaarheid bereiken we dat knelpunten binnen de dorpen snel en adequaat worden opgelost. Het gaat hier om knelpunten waarvoor regulier budget en beleid ontbreekt.

Mutatie: € 330.000, incidenteel nadeel op dit programma (budgetneutraal onttrekking aan reserve knelpunten dorpen).

SPUK Sociaal en Gezondheid

Door het kabinet zijn in Nij Begun 50 maatregelen aangekondigd. Voor de zaken die ons direct raken qua uitvoering heeft het Rijk op 1 juli 2024 de regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 gepubliceerd. Conform deze regeling ontvangt onze gemeente in 2024 voor het onderdeel Sociaal & Gezond een voorschot van € 833.600. Deze middelen zijn bedoeld voor activiteiten die gericht zijn op het bieden van sociale en emotionele ondersteuning aan inwoners, zoals de inzet van aardbevingscoaches. In de begroting 2024 was op basis van eerdere afspraken rekening gehouden met een uitkering van € 204.150. Het verschil van € 629.450 dient nu te worden bijgeraamd.

Mutatie: € 629.450 incidenteel budgetneutraal

Bijstellen begraafrechten

De prognose is dat er in 2024 minder uitvaarten worden gehouden ten opzichte van andere jaren. Daarnaast wordt er verwacht dat er minder grafrechten gekocht gaan worden, dan wel verlengd dan vooraf ingeschat is.

Mutatie: € 95.000 incidenteel nadeel

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 62.000 (per saldo) incidenteel voordeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	95.896	4.956	100.852
Baten	30.277	3.083	33.360
Saldo	65.619	1.873	67.493

6. Ruimtelijke Ordening, Wonen & Duurzaamheid

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Bijramen opbrengst omgevingsvergunningen

De opbrengst omgevingsvergunningen laat een positief saldo zien ten opzichte van begroot. Een eerste analyse laat zien dat dit met name veroorzaakt wordt door opbrengsten in de eerste helft van het jaar. Deze hebben met name te maken met aangevraagde vergunningen in 2023.

Mutatie: € 450.000 incidenteel voordeel

Afvalstoffenheffing

In de begroting 2024 is de afvalstoffenheffing conform het uitgangspunt van uw raad kostendekkend opgenomen. Het aantal ingezamelde kilo's en het aantal ledigingen is iets hoger dan waar we in de begroting van zijn uitgegaan. Op basis van het aantal kilo's verwachten we tussen de 200.000 en 250.000 kilogram (afwijking van 4 - 5% t.o.v. begroot) meer in te zamelen dan begroot is. Dat leidt tot circa € 75.000 aan meeropbrengsten. Daarnaast is er sprake van een incidentele bate wegens de opheffing van de ARCG (afvalbeheer Regio Centraal Groningen). Hieruit volgt een incidentele bate van ruim € 220.000. Opgeteld resulteert dit in hogere inkomsten uit de afvalstoffenheffing van afgerond € 295.000. Aan de kostenkant zien we dat er door betere prijzen voor onder meer textiel en papier -die in deze kostenposten gesaldeerd worden- een voordeel van € 150.000. Daarentegen kost de invoering van milieupassen voor de milieustraat € 110.000. Door middel van milieupassen garanderen we dat ieder huishouden twee keer gratis grofvuil kan brengen en voorkomen we misbruik van deze regeling. Voorgaande mutaties leiden tot een positief effect op het begrotingssaldo van € 335.000. Dit voordeel wordt in de voorziening Afvalstoffenheffing gestort. In de begroting 2025 is voorgesteld om hiermee rekening te houden bij de tariefsbepaling voor 2025 en 2026.

Mutatie: € 335.000 incidenteel (budgettair neutraal)

Subsidieregeling Blok B

Door het kabinet zijn in Nij Begun 50 maatregelen aangekondigd. Voor de zaken die ons direct raken qua uitvoering heeft het Rijk op 1 juli 2024 de regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 gepubliceerd. Conform deze regeling ontvangt onze gemeente in 2024 voor het onderdeel Blok B een voorschot. Blok B is in 2020 van start gegaan voor de niet uitlegbare verschillen. De uitvoering is uitbesteed aan SNN.

Mutatie: € 4.043.757(excl. btw) incidenteel (budgetneutraal)

Onderhoud begraafplaatsen

Met betrekking tot het onderhoud van de begraafplaatsen binnen onze gemeente is een budget beschikbaar gesteld van € 408.000. Door een overheveling naar het juiste taakveld, wijzigt ook het programma. De mutatie is budgetneutraal.

Mutatie: € 408.000 (budgetneutraal, nadeel in dit programma)

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 71.381 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	42.032	4.908	46.940
Baten	32.476	4.734	37.210
Saldo	9.556	174	9.730

7. Burger & Bestuur

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 115.500 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	4.793	116	4.908
Baten	845	-	845
Saldo	3.948	116	4.063

8. Bedrijfsvoering

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Werving en selectie

In 2024 is voor de werving van een nieuwe directie de hulp ingeschakeld van een extern bureau als onafhankelijke procesbegeleiders in de werving. Daarnaast zijn er meer vacatures dan in voorgaande jaren, waardoor we extra inzet moesten plegen om de juiste personen te vinden.

Mutatie: € 68.000 incidenteel nadeel

Noodzakelijke aanpassingen Ontwikkelplein Uithuizen

Voor de locatie van het ontwikkelplein in Uithuizen is een inspectie uitgevoerd aan de elektrische installaties. Uit dit rapport is gebleken dat er noodzakelijke aanpassingen nodig zijn om de E-installaties veilig te maken. De groepenkasten zijn hersteld en aangepast op het gebied van veiligheid. Deze werkzaamheden worden in 2024 uitgevoerd.

Mutatie: € 155.000 incidenteel nadeel

Bijstellen prognose energiekosten

Nu, in 2024 zijn de werkelijke kosten bekend en blijkt de stijging van de energielasten lager te zijn dan verwacht. Zie toelichting programma 4.

Mutatie: € 255.000 incidenteel voordeel

Robuust rechtsbeschermingssysteem

Vanuit het Rijk zijn middelen beschikbaar gesteld om de rechtsbescherming te versterken. We zien dat juist op het terrein van privacy-wetgeving en het rechtmatig omgaan met persoonsgegevens veel in ontwikkeling is. Zowel inwoners als ook medewerkers vragen om versterking als het gaat om betrouwbare en zorgvuldige omgang met deze persoonsgegevens.

Mutatie: € 62.000 budgetneutraal (dekking stelpost overig en taakmutaties)

Implementatieplan Ontwikkelplein

Een deel van het participatiebudget wordt structureel ingezet in formatie voor werkcoaches en ontwikkelcoaches conform het implementatieplan Ontwikkelplein Het Hogeland.

Mutatie: € 197.000 structureel budgetneutraal (nadeel op dit programma, voordeel op programma sociaal domein)

Ontwikkelplein

In de Meicirculaire 2024 zijn middelen ontvangen voor extra begeleiding van beschut werk en voor de transformatie van de sociale werkvoorziening naar sociaal ontwikkelbedrijf. De middelen worden ingezet voor extra begeleiding.

Mutatie: € 345.000 incidenteel nadeel

Flexibele schil

De teams KCC, Burgerzaken en VTH hebben beschikking over een structureel budget voor hun flexibele schil. Vanwege pieken in het werk, aanvragen reisdocumenten en vergunningen blijkt dit budget niet toereikend voor 2024. Het voorstel is € 177.000 bij te ramen en deze te dekken uit een onttrekking aan de bestemmingsreserve Frictie personeel.

Mutatie: € 177.000 incidenteel budgetneutraal (nadeel op dit programma)

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 140.666 (per saldo) incidenteel nadeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	42.860	930	43.790
Baten	1.367	40	1.407
Saldo	41.493	890	42.383

Rechtmatigheidsverantwoording 2024

Het college heeft voor het eerst in 2023 de rechtmatigheidsverantwoording toegevoegd aan de jaarstukken. Ook over 2024 legt het college verantwoording af over de rechtmatigheid. De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is op dit moment met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording nog steeds niet formeel gewijzigd. De commissie BBV heeft wel eind oktober 2024 de Kadernota Rechtmatigheid 2024 gepubliceerd. De impact van de geactualiseerde kadernota en de eventuele wijzigingen in de BBV stemmen we met de accountant af.

De rechtmatigheidsverantwoording van het college is grotendeels gebaseerd op de werkzaamheden van de verbijzonderde interne controles (VIC). De VIC voert haar werkzaamheden uit op basis van de door het college vastgestelde verbijzonderd interne controleplan. In het controleplan zijn de processen met materiële omvang opgenomen, gebaseerd op de door uw raad vastgestelde verantwoordingsgrens van 1% van de totale begrote lasten. Dit betekent dat processen met een omvang van > € 2.091.000 zijn opgenomen in de VIC. Gaandeweg het jaar volgen we de eventuele begrotingswijzigingen en passen we het plan indien nodig aan. Hieronder een overzicht van de processen die in het kader van de VIC worden meegenomen en de daaraan gekoppelde omvang in euro's:

PROCES	Omvang IV3 x € 1.000
Subsidieverlening	€ 5.574
Aan- en verkopen gronden/panden	n.t.b.
Belastingen (heffingen en kwijtscheldingen)	€ 41.800
Leges omgevingsvergunningen	€ 1.731
HRM	€ 61.701
Inkoop en Aanbesteding	n.t.b.
Factuurcontrole	€ 41.897
Factuurcontrole Ontwikkelplein	€ 1.909
Inkoopfacturen	€ 2.920
Verkoopfacturen	
WMO	€ 14.061
Jeugdwet	€ 19.613
Participatiewet	€ 23.508
Jaarafsluiting en budgetcontroles:	
Afschrijvingen	€ 10.983
Mutaties reserves	€ 14.590
Begrotingswijzigingen	n.t.b.
Investerings/kredieten	n.t.b.
Bestedingen SISA	€ 4.921
Processen < dan de verantwoordingsgrens: beperkte controle	
Treasury	€ 1.852
Verhuur activa en sportaccommodaties	€ 1.753
Leerlingenvervoer	€ 1.880
Burgerzaken	€ 893

De uitvoering van de VIC werkzaamheden verloopt volgens planning. Naar verwachting ronden we de controles af in het 1^e kwartaal van 2025. Daarna kan de rechtmatigheidsverantwoording voor de jaarstukken 2024 worden opgesteld.

9. Algemene Dekkingsmiddelen

Rapportage

Voortgang begroting 2024

Algemene uitkering

De structurele effecten van de Septembercirculaire zijn verwerkt in de begroting 2025. De algemene uitkering laat voor 2024 een voordeel zien van € 369.000. Het voordeel is ontstaan door een hogere uitkeringsfactor en daarnaast voor ontvangen middelen in het kader van faciliteitenbesluit opvangcentra en alleenverdieners problematiek. In verband met een afrekening over voorgaande jaren is er een incidenteel voordeel van € 206.000.

Mutatie: € 369.000 structureel voordeel, € 206.000 incidenteel voordeel (is reeds structureel verwerkt in de Begroting 2025).

OZB opbrengsten niet-woningen

De OZB niet-woningen laat per saldo een nadeel zien van € 260.000. Dit wordt met name verklaard door de waardeontwikkelingen van de energiecentrales in de Eemshaven.

Mutatie: € 260.000 incidenteel nadeel

Treasury

Op de post rente en dividend ramen we per saldo € 133.000 aan extra lasten. Dit komt voornamelijk door de te betalen rente. Het dividend bedraagt € 67.000 aan extra inkomsten, dit komt met name door het hogere ontvangen dividend van Omrin. Daar tegenover staat € 200.000 aan extra rentelasten overige geldleningen. Per saldo € 133.000.

Mutatie: € 133.000 incidenteel nadeel

Mutaties taakstellingen

Voor een nadere toelichting op de mutaties van de taakstellingen verwijzen we naar het hoofdstuk Taakstellingen.

Mutatie: € 401.990 incidenteel voordeel

Mutaties stelposten

Bij het verschijnen van circulaire, met betrekking tot de algemene uitkering, ontvangen wij middelen voor taakmutaties. Omdat bij het verschijnen van de circulaire niet altijd bekend is hoe we invulling gaan geven aan de betreffende taakmutatie worden deze vaak geraamd als stelpost. Voor een aantal taakmutaties geldt dat voorgesteld wordt deze nu functioneel te gaan ramen en voor een aantal geldt dat de middelen vrij kunnen vallen. Onderstaand een overzicht van voorgestelde mutaties, een eventuele inhoudelijke toelichting is terug te lezen bij de betreffende programma's.

- Inzet middelen robuust rechtbeschermingssysteem (toelichting bij progr. 8). Voordeel € 62.000.
- Versterking ondersteuning wijkteams. Beschikbare middelen in de begroting blijken toereikend. Voordeel € 102.000.
- Ter compensatie van de invoeringskosten Omgevingswet hebben wij van het Rijk een bedrag ontvangen. Omdat de opbrengst van de leges omgevingsvergunningen vermoedelijk terug gaat lopen, hebben we dit bedrag gereserveerd om mogelijke nadelen op te kunnen vangen. In deze

nota wordt de opbrengst leges omgevingsvergunningen in positieve zin bijgesteld. Derhalve kunnen deze middelen vrij vallen. Voordeel € 400.009.

- Voor opvangcentra ontvangen we achteraf een afrekening, het zogenaamde faciliteitenbesluit. Voor 2023 hebben we middelen ontvangen in de Meicirculaire 2024. Deze hebben we uit voorzichtigheid opgenomen op stelposten, echter blijkt dit bedrag reeds verrekend in de Jaarrekening 2023. Deze raming kan dus vrijvallen. Voordeel € 196.122.
- Diverse kleinere mutaties. Nadeel € 28.577.

Mutatie: € 731.554 incidenteel voordeel

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 34.289 (per saldo) incidenteel voordeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	4.388	-992	3.395
Baten	152.122	385	152.507
Saldo	-147.734	-1.378	-149.112

10. Reservemutaties

Reserve Sociaal Domein

De geraamde storting van het overschot op de BUIG wordt verlaagd van 700.000 naar 229.000. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de mutaties bij programma 5.

Mutatie: € 571.393 incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Reserve Fric tie personeel

De flexibele schil is op een aantal plekken verhoogd en wordt gedekt uit de reserve Fric tie personeel. Zie voor een nadere toelichting programma 8.

Mutatie: € 177.000 incidenteel voordeel

Reserve Knelpunten leefbaarheid dorpen

De uitgaven voor het oplossen van knelpunten in de dorpen worden gedekt door een onttrekking uit de reserve knelpunten leefbaarheid dorpen. De nadere toelichting is te lezen bij programma 5.

Mutatie: € 330.000, incidenteel budgetneutraal (voordeel op dit programma)

Overige mutaties < € 60.000

Een specificatie hiervan is terug te vinden in de bijlage.

Mutatie: € 15.000 (per saldo) incidenteel voordeel.

Begroting 2024

	Huidige Begroting	Mutaties Najaarsnota	Nieuwe Begroting
Lasten	16.302	-521	15.781
Baten	33.752	572	34.324
Saldo	-17.450	-1.093	-18.544

Mutaties op investeringen

Vervangen kademuur Kantens

Door het onverwacht ontstaan van schade is de werkmethode aangepast. Ook zijn er hulpconstructies geplaatst die niet weggehaald kunnen worden. Deze hebben dus geen opbrengst meer. Afhankelijk van het juridische verloop bestaat er mogelijk de kans dat er in een later stadium nog een budget voor gevolgschade wordt gevraagd.

Mutatie: € 275.000 incidenteel nadeel

Folkerda

Voor de voorbereiding van de grondexploitatie van Folkerda heeft u eerder voorbereidingskredieten van in totaal € 195.000 beschikbaar gesteld. Met dit geld werkt het college aan het opstellen van de plannen voor Folkerda. Er is een aanvullend voorbereidingskrediet nodig ter grootte van € 90.000. De bedragen zullen worden ondergebracht in de nog op te stellen grondexploitatie.

Het voorbereidingskrediet wordt onder meer ingezet voor de extra inspanningen die samenhangen met de invoering van de omgevingswet. Een omgevingsplan is complex en meer omvattend en dit vraagt extra inzet. Verder betrekken wij de bevolking bij de ontwikkeling van de nieuwe wijk en dit vraagt inzet op het gebied communicatie en participatie. De bedragen worden ingezet voor het opstellen van een stedenbouwkundigplan, een omgevingsplan en een grondexploitatie voor een gemengde woonwijk. De eerste fase bestaat uit 89 woningen met ruimte voor ongeveer 30 procent sociale huurwoningen.

Het college werkt aan Folkerda vanuit de wens van de gemeenteraad om vaart te maken met woningbouwontwikkeling in Bedum voor de lokale gemeenschap, de Regionale Woondeal Groningen Assen en de druk op de woningmarkt in de regio Groningen. Het doel is om de uitbreidingslocatie Folkerda te ontwikkelen met woningbouw en in te richten als een gemengde en toekomstbestendige woonwijk van Bedum. Een wijk waar het voor de bewoners prettig, veilig wonen en leven is. Met woningen die voorzien in de actuele lokale en regionale vraag en tevens voorzien in de woningbehoefte op de langere termijn. Met het op te stellen flexibel stedenbouwkundigplan zal de wijk kunnen inspelen op de steeds veranderende vraag op de huidige dynamische woningmarkt.

Mutatie: Krediet wordt verhoogd met € 90.000, wordt t.z.t. opgenomen in de grondexploitatie

Knelpunten versterking

Door het kabinet zijn in Nij Begun 50 maatregelen aangekondigd. Voor de zaken die ons direct raken qua uitvoering heeft het Rijk op 1 juli 2024 de regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 gepubliceerd. Conform deze regeling ontvangt onze gemeente in 2024 een voorschot van € 1.750.370 om knelpunten op te lossen die niet elders of door andere zoals NCG of IMG kunnen worden opgelost.

Mutatie: € 1.750.370 incidenteel budgetneutraal

Leefbaarheid en wijkontwikkeling

Door het kabinet zijn in Nij Begun 50 maatregelen aangekondigd. Voor de zaken die ons direct raken qua uitvoering heeft het Rijk op 1 juli 2024 de regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen 2024-2030 gepubliceerd. Conform deze regeling ontvangt onze gemeente in 2024 een voorschot voor activiteiten die gericht zijn op het bevorderen van leefbaarheid en wijkontwikkeling.

Mutatie: € 1.368.998 incidenteel budgetneutraal

Paragraaf Grote Projecten en Programma's

Inleiding

In deze paragraaf geven we een actualisatie van onze grote projecten en programma's. In de begroting 2025 is een actualisatie voor alle grote projecten en programma's opgenomen. Omdat de tijd tussen het opstellen van de begroting en deze Najaarsnota beperkt is, is niet voor alle onderwerpen nieuws te melden. Voor de volgende projecten/programma's verwijzen we daarom naar de paragraaf zoals opgenomen in de begroting 2025. De betreft:

- 2e ontsluiting haven Lauwersoog
- Waterwerken Zoutkamp
- Eemshaven+
- Gebiedsontwikkeling Oostpolder
- Uitwerking projecten vanuit PAWOZ
- Dienstverlening
Wonen en leefomgeving
- Transformatie Sociaal Domein
- Programma Huisvesting, integratie en inburgering
- Toekomstbestendige organisatie

Kortsluiting Ranum

Het project Kortsluiting Ranum is afgerond. In de Voorjaarsnota 2024 is het resterende deel (€ 1.000.000) overgeheveld naar een project duurzame verkeersoplossing Onderdendam.

Accommodatie SV Bedum

Inleiding

Het sportcomplex van SV Bedum voldoet niet meer aan de eisen en omvang die passen bij de grote en nog steeds groeiende sportvereniging. Door het toenemende aantal leden (en daarmee ook een toenemend aantal teams) bleek het niet meer mogelijk om alle teams in te roosteren voor trainingen op de bestaande velden. Daardoor ontstond de noodzaak voor een tweede kunstgrasveld, waarop veel meer uren per jaar gespeeld kunnen worden dan op een natuurgrasveld. Daarnaast is de huidige accommodatie van SV Bedum verouderd en te klein voor de groeiende vereniging. In juni 2021 heeft uw raad daarom twee kredieten beschikbaar gesteld voor aanleg van een nieuw kunstgrasveld en voor de voorbereiding van een nieuwe accommodatie. In november 2022 heeft uw raad twee kredieten beschikbaar gesteld voor de bouw van een nieuwe, toekomstbestendige accommodatie en voor (her)inrichting van de openbare ruimte rondom de oude en nieuwe accommodatie.

Het project SV Bedum bestaat dus uit drie deelprojecten:

- Aanleg van een nieuw kunstgrasveld.
- Bouw van een nieuwe accommodatie.
- Inrichting van de openbare ruimte bij de oude en nieuwe accommodatie (inclusief sloop van de oude gebouwen)

Het eerste deelproject (aanleg nieuw kunstgrasveld) is in 2022 afgerond.

Stand van zaken

Begin 2024 zijn we begonnen met voorbereidende werkzaamheden voor de nieuwbouw, waaronder bouwrijp maken van het terrein, aanleg van nutsvoorzieningen, warmtenet en riolering. Medio 2024 zijn de bouwwerkzaamheden voor de nieuwe accommodatie van start gegaan. Naar verwachting zal het gebouw rond de jaarwisseling wind- en waterdicht zijn.

Momenteel wordt gewerkt aan een nieuw ontwerp voor de openbare ruimte, met een uitgebreidere scope. Dit enerzijds naar aanleiding van wensen en knelpunten die tijdens de inloopavonden naar voren zijn gebracht, en anderzijds vanwege koppelkansen met rioolvervanging en afkoppeling van hemelwater. De uitgebreidere scope biedt tevens kansen voor verbeteren van de veiligheid voor fietsers en voetgangers en voor klimaatbestendiger inrichten van de omgeving. Binnenkort ontvangt de raad hiervoor een voorstel.

Vooruitblik 2025

De bouwwerkzaamheden zullen in het voorjaar van 2025 gereed zijn. Na de verhuizing van SV Bedum naar de nieuwbouw (naar verwachting rond de zomervakantie) kunnen de oude gebouwen gesloopt worden en kan een start worden gemaakt met de inrichting van de openbare ruimte. De werkzaamheden aan de openbare ruimte zullen grotendeels in de tweede helft van 2025 plaatsvinden, met mogelijk uitloop naar 2026.

Financiële stand van zaken

Kunstgrasveld

Voor het kunstgrasveld is een (netto)krediet van € 700.000 beschikbaar. De werkelijke kosten bedroegen € 785.168 inclusief btw. We hebben € 118.125 ontvangen vanuit de SPUK-regeling. De netto-investering komt daarmee op € 667.043 en het restantkrediet op € 32.957.

Accommodatie

Voor de accommodatie zijn een voorbereidingskrediet van € 90.000 en een (netto) uitvoeringskrediet van € 3.925.000 beschikbaar, na aftrek van de bijdrage van SV Bedum (€ 400.000) en een SPUK-bijdrage (€ 450.000). De bouwwerkzaamheden zijn binnen het budget aanbesteed. De verwachting is dat het project binnen het beschikbare budget afgerond kan worden.

Openbare ruimte

Voor de (her)inrichting van de openbare ruimte inclusief sloop van de oude gebouwen is een krediet van € 375.000 beschikbaar. In geval van uitbreiding van de scope zal dit bedrag echter niet voldoende zijn. Binnenkort ontvangt de raad een voorstel voor een bredere herinrichting, inclusief de bijbehorende financiële consequenties.

Uitgaven						Inkomsten		
bedragen x € 1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Verplichtingen	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose inkomsten
Voorbereiding	90	89	0	0	1	0	0	0
Kunstgrasveld	818	785	0	0	33	0	0	0
SPUK kunstgrasveld	0	0	0	0	0	118	118	0
Accommodatie	4.775	688	3.400	687	0	0	0	0
SPUK accommodatie	0	0	0	0	0	450	0	450
Bijdrage SV Bedum	0	0	0	0	0	400	120	280
Openbare ruimte	375	87	6	282	0	0	0	0
Totaal	6.058	1.649	3.406	969	34	968	238	730

Centrumplannen

Programma

Het Programma Centrumplannen gaat over de centra in Winsum, Uithuizen, Bedum, Uithuizermeeden en Leens. Hieronder in het kort de stand van zaken en ontwikkelingen. Aan het eind de financiële stand van zaken.

Winsum

Centrumplan Winsum ligt stil door juridische procedures. Mogelijkerwijs wordt het plan voor centrumplan Winsum herijkt. Ook voldoen de bouwplannen voor het Boogplein inmiddels niet meer aan het Besluit bouwwerken leefomgeving; dit besluit is met ingang van de Omgevingswet per 1-1-2024 van kracht geworden.

De gebiedsvisie Wierde van Waarde wordt op route gebracht. Hier is een link met het NPG-project kerk Obergum.

De subsidieregeling is gebruikt en ondernemers zijn verhuisd. Er is geen leegstand meer in het centrum van Winsum (waar bij begin van de plannen in 2017 wél sprake van was).

Uithuizen

De voorbereidingen voor de herinrichtingsplannen voor het Molenerf zijn afgerond. Met Lidl is de planvorming afgerond.

Aan de Hoofdstraat is Albert Heijn verhuisd naar de tijdelijke winkel, de sloop van de oude winkel is gestart. De Discus (dierenwinkel) gaat zich vestigen op de locatie waar voormalig 'De Rank' in heeft gezeten; de verbouw is gestart.

Met de woningstichting Goud Wonen zijn voor de locaties voormalige 538 locatie en het pand Komeet invulplannen ontwikkeld; de sloop van het laatste pand is gestart.

Voor de uitvoering van de vastgoedsubsidieregeling zijn de middelen met € 500.000 aangevuld.

De uitwerking Regiodeal Masterplan Uithuizen is gestart, voor de cofinanciering is in de Voorjaarsnota € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Voor het opstellen van de gebiedsvisie is een bedrag van € 210.000 beschikbaar gesteld, dit is inclusief de bijdrage van de provincie Groningen van € 140.000.

Bedum

Voor de uitvoering van de herinrichtingsplannen voor de Molenweg is de gunning aanstaande. Na instemming met de kredieten om de nieuwbouw van Blok C te combineren met een dubbele gymzaal zodat in combinatie met verplaatsing van de bibliotheek een bredere invulling mogelijk is; is de uitwerking van deze plannen gestart. De inrichting van het nieuwe en aan te passen openbaar gebied vindt gefaseerd plaats. Dit jaar (met doorloop naar begin 2025) wordt de bestaande vijver gebaggerd en worden de faunatorenren gebouwd.

Voor de uitvoering van de vastgoedsubsidieregeling zijn de middelen met € 500.000 aangevuld. Hiervan zijn de eerste subsidies verstrekt.

De uitwerking Regiodeal Masterplan Bedum is gestart, voor de cofinanciering is in de Voorjaarsnota € 2 miljoen beschikbaar gesteld. Voor het opstellen van de gebiedsvisie is een bedrag van € 210.000 beschikbaar gesteld, dit is inclusief de bijdrage van de provincie Groningen van € 140.000.

Uithuizermeeden

Een deel van het beschikbare NPG-budget is eerder overgeheveld naar Uithuizen, waarmee voor het transformeren van leegstaande winkelpanden naar woningen uit NPG-budget nog € 700.000 resteert. Winkelpanden zijn omgebouwd tot woningen, de laatste projecten moeten nog worden afgerond.

Binnen het beschikbare NPG-budget van € 1.000.000 is gewerkt aan de ontwikkeling van een gezondheidscentrum, vergelijkbaar met dat in Bedum. Daarin hebben de beide huisartsen uit Roodeschool en Uithuizermeeden het voortouw genomen. Ook andere eerstelijnszorgverleners zullen hierin participeren. De locatie van het Bommelhoes is hiervoor in beeld, waarbij ook een deel van de dorpshuisfunctie behouden zal blijven. De raad zal over de beoogde verkoop van deze locatie nader worden geïnformeerd.

Leens

Het Bidboek voor de alternatieve invulling voor het huidige gemeentehuis dat opgesteld wordt door de Regiegroep is in afronding en wordt binnenkort aangeboden. Voor herinrichting Breekweg is het plan in afronding en zal binnenkort aan u worden voorgelegd. De eerste subsidieaanvraag voor transformatie achterblijvende locaties buiten het centrum is verstrekt.

Tegenover de ingang van de Jumbo ligt nog een braakliggende kavel met bebouwingsmogelijkheid. Deze kavel is eigendom van een private investeerder. Vanuit het oogpunt van een goed functionerend winkelcentrum is het waardevol om deze kavel te ontwikkelen en daarom blijven we ons inzetten voor bebouwing van deze kavel.

Financieel

In onderstaande tabel is de stand van zaken van de kredieten (getotaliseerd per kern) weergegeven.

Totaal Centrumplannen bedragen x € 1.000	Uitgaven				Inkomsten		
	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke inkomsten	Prognose inkomsten
Bedum	7.963	3.318	4.145	500	3.370	1.239	2.131
Winsum	5.940	2.356	3.584	0	3.440	1.370	2.070
Uithuizen	14.984	9.098	5.386	500	9.919	4.603	5.315
Uithuizemeeden	2.300	743	1.557	0	2.000	480	1.520
Leens	1.329	23	1.306	0	1.329	21	1.308
Proceskosten	1.762	1.425	337	0	1.761	1.381	380
Totaal	34.278	16.963	16.315	1.000	21.818	9.095	12.723

Scholenprogramma

Het Scholenprogramma om aardbevings- en toekomstbestendige schoolgebouwen te realiseren gaat richting afronding. Dit jaar zijn de projecten versterking van Het Hogeland College in Warffum en de gedeeltelijke sloop-nieuwbouw inclusief versterking en verduurzaming van Het Hogeland College in Uithuizen afgerond. De tijdelijke school in Uithuizemeeden die ook gebruikt is voor het geven van onderwijs aan vluchtelingen, wordt dit jaar weer verwijderd. En de tijdelijke school in Uithuizen bij de Willem Alexanderschool t.b.v. Het Hogeland College wordt binnenkort weer verwijderd. De Willem Alexanderschool wordt dit jaar nog gesloopt om ruimte te maken voor het invulplan met woningen in aansluiting op het versterkingsproject Wilgenhof. Het laatste project, de vervangende nieuwbouw van de gymzaal in Zandweer, start binnenkort. Hier is vertraging in ontstaan door wijziging van de installaties en afkoppeling van de nuts. Begin 2025 wordt het programma financieel herijkt.

Financiële stand van zaken

Hieronder een korte weergave van de huidige financiële stand van de kredieten.

In onderstaande tabel is de stand van zaken begin juli 2024 weergegeven.

Scholenprogramma bedragen x € 1.000	Uitgaven				Inkomsten		
	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Prognose	restant raming	Raming ontvangsten	Werkelijke ontvangsten	Prognose
Nieuwbouw Horizon	535	520	15	0	174	159	15
Nieuwbouw Togtemaarschool	4.306	4.306	0	0	3.054	3.054	-0
Verbouw Regenboog	6.344	6.227	117	0	5.001	4.934	67
Nieuwbouw 't Groenland	2.880	2.925	-45	0	2.503	2.503	0
Verbouw Walfridus	487	477	9	0	159	150	9
Herinr. oude locatie Togtemaarschool	1.022	992	30	0	975	905	70
Nieuwbouw Het Prisma (vh dr. Dam)	2.892	2.842	50	0	2.958	2.958	0
Nieuwbouw KC Roodeschool (vh De Dobbe)	2.982	2.972	10	0	2.090	1.880	210
Nieuwbouw KC Usquert	3.186	3.167	19	0	2.062	1.613	450
Nieuwbouw KC Warffum (vh Jansenius de Vries)	4.573	4.514	59	0	3.473	2.727	746
Nieuwbouw Klinkenborg	2.524	2.505	20	0	2.024	2.024	-
Versterking Nijenstein incl. gymzaal	3.206	336	2.871	0	1.504	695	809
Versterking HHC Uithuizen	13.529	8.045	5.484	0	7.626	6.319	1.307
Versterking HHC Warffum	1.217	643	574	0	3.315	3.275	40
Versterking Noordkaap/De Sterren	850	529	321	0	544	539	5
Tijdelijke school Uithuizemeeden	682	390	292	0	682	693	-11
Tijdelijke school Uithuizemeeden - infra	150	77	73	0	-	-	-
TOTAAL	51.366	41.466	9.900	-0	38.147	34.428	3.719

Werelderfgoedcentrum

Inventarisatie Pieterburen vanwege vertrek zeehondencentrum

Het college ziet dat het zeehondencentrum in Pieterburen vertrekt naar de nieuwe locatie in Lauwersoog, het Werelderfgoedcentrum Waddenzee (WEC). Daarom wordt het maken van de dorpsagenda voor Pieterburen in de planning naar voren gehaald. Het college start met een brede inventarisatie van kansen, ontwikkelingen en bedreigingen die inwoners en stakeholders zien voor het dorp en de vrijkomende locatie. Door tijdens deze inventarisatie de kansen te verwoorden en te verbeelden zetten we de eerste stap op weg naar een nieuwe ontwikkeling op de vrijkomende locatie en het opstellen van een dorpsagenda. Het college stelt voor € 50.000 beschikbaar te stellen voor de inventarisatie.

Nieuwbouw gemeentehuis

In december 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan van aanpak voor de definitiefase. Tijdens de definitiefase wordt bepaald aan welke criteria het gemeentehuis voor onze gemeente moet voldoen. Inmiddels is het ambtiedocument begin juli vastgesteld door de gemeenteraad.

In het derde kwartaal van 2024 wordt het ambtiedocument verder uit gewerkt in een Programma van Eisen, zodat er een heldere opdracht aan ontwerpers wordt geformuleerd. We stellen een voorstel op voor het plan van aanpak voor de ontwerpfasen. Aan de hand van het Programma van Eisen en het plan van aanpak worden investeringsramingen, exploitatieramingen en een risicoanalyse opgesteld in het derde kwartaal. Dit wordt integraal aan de Raad verstrekt ter besluitvorming in december 2024. Bij een passend besluit zal de planontwikkeling begin 2025 starten.

Het budget dat door de raad beschikbaar is gesteld bedraagt € 590.000 exclusief btw. Hiervan is nu circa € 250.000 besteed, ultimo september.

Uitgaven						Inkomsten		
Vorbereiding nieuw gemeentehuis bedragen x € 1.000	Raming uitgaven	Werkelijke uitgaven	Verplichtingen	Prognose	Restant raming	Raming Inkomsten	Werkelijke Inkomsten	Prognose inkomsten
Vorbereidingskosten	599	253	0	346	0	0	0	0
Totaal	599	253	0	346	0	0	0	0

Op dit moment loopt het project volgens verwachting en planning.

Gebiedsopgave Reitdiep 'Van Wad tot Stad'

In deze Najaarsnota wordt een aanvullend budget gevraagd van € 50.000 voor de inzet van een kwartiermaker. Op dit moment zit de werving van de kwartiermaker in een afrondende fase. Deze heeft echter langer geduurd dan oorspronkelijk geraamd. Hierdoor zijn extra kosten gemaakt voor de inhuur van een externe deskundige die tussentijds een aantal dossiers heeft waargenomen.

Paragraaf Aardbevingen

Programmaplan

De aanpak van de gevolgen van aardbevingen is belegd in het Programmteam Aardbevingen. Voor dit programma is een nieuw Programmaplan opgesteld. Dit plan zal begin 2025 aan u worden aangeboden.

1. Veiligheid voor alle inwoners

Begin 2025 wordt een update van het lokaal plan van aanpak versterking Het Hogeland ter vaststelling aangeboden. In dit plan is de prioritering opgenomen van de panden die mogelijk moeten worden versterkt. Deze panden liggen verspreid door ons gebied. Onze opgave betreft de mogelijke versterking van 2.640 adressen. Bij het geactualiseerde lokaal plan van aanpak hanteren we het advies van het Staatstoezicht op de Mijnen om veiligheid voorop te stellen. In het plan van aanpak versterking hebben we een aantal opdrachten opgenomen die de NCG moet uitvoeren.

De (voorbereidingen voor de) uitvoering van de gebiedsgerichte versterkingsopgave wordt zichtbaar. In Uithuizen zijn de eerste nieuwe woningen en de nieuw ingerichte omgeving opgeleverd. In Kantens, Zandweer en Uithuizen zijn de sloop en nieuwbouwwerkzaamheden van verschillende fasen gestart. In 2025 zullen er meerdere deelprojecten opgeleverd worden en zullen nieuwe fasen starten. Alle complexen met tijdelijke woningen zijn gereed en/of de planning is dat ze in 2025 worden opgeleverd. De totaalplanning van alle projecten is hierop afgestemd. Bij de uitwerking van de stedenbouwkundige en herinrichtingsplannen worden vanzelfsprekend de inwoners betrokken.

Het behoud en bij voorkeur zelfs verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van een gebied is naast veiligheid, een van de uitgangspunten van de versterkingsaanpak. Om hier invulling aan te geven wordt er nauw samengewerkt met verschillende stedenbouwkundigen en architecten. De uitkomsten worden inmiddels als goede voorbeelden aangehaald.

Door het kabinet zijn in Nij Begun 50 maatregelen aangekondigd. Voor de zaken die ons direct raken qua uitvoering heeft het Rijk de meerjarige uitkeringen (SPUKS) bekend gemaakt. De voorschotten die wij in 2024 ontvangen, zijn voor zover deze nog niet beschikbaar waren gesteld, verwerkt in deze Najaarsnota.

Kasritme Het Hogeland (bedragen incl. btw / x 1.000)	tm 2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Nog te ontvangen	Totaal
a: Verbeteren van de sociale cohesie (trekkingsrecht Blok B)	€ 9.952	€ 4.051	€ 2.701	€ 1.800	€ 1.800	€ 1.592			€ 11.944	€ 21.897
b: leefbaarheid en wijkontwikkeling	€ 0	€ 1.528	€ 4.584	€ 4.584	€ 4.584	€ 4.584	€ 4.584		€ 24.450	€ 24.450
c: herstel openbare ruimte na versterking (Blok D)	€ 19.269	€ 3.261	€ 7.213	€ 3.958	€ 3.455				€ 17.886	€ 37.155
e: Extra budget personeel- en organisatiekosten (Lumpsum)	€ 7.569	€ 2.049	€ 1.997	€ 1.941	€ 1.882	€ 1.832	pm	pm	€ 9.701	€ 17.270
h: Knelpuntenbudget gemeenten	€ 2.880	€ 1.750	€ 1.750	€ 1.750	€ 1.750	€ 1.750			€ 8.752	€ 11.632
i: Sociale en emotionele ondersteuning	€ 612	€ 834	€ 880	€ 1.006	€ 920	€ 872	€ 810	€ 786	€ 6.108	€ 6.721
Totaal	€ 40.282	€ 13.473	€ 19.125	€ 15.040	€ 14.392	€ 10.631	€ 5.395	€ 786	€ 78.842	€ 119.125

2. Kop op 't Hogeland: Een toekomstperspectief voor inwoners en bedrijven

De middelen die we als gemeente de afgelopen jaren hebben ontvangen van het Nationaal Programma Groningen, stimuleren veel initiatieven die bijdragen aan een toekomstbestendig en leefbare gemeente. De resterende € 18,7 miljoen waar de gemeente recht op heeft uit het derde trekkingsrecht, wil het college van burgemeester en wethouders met instemming van uw raad, inzetten ter bevordering van duurzaam ondernemerschap en vaar- en waterrecreatie. In onze actualisatie van het Lokaal Programmalijn zijn dat de programmalijnen 1 en 6. In 2024 hebben we gewerkt aan projectontwikkeling vanuit een geactualiseerd programmaplan Kop op 't Hogeland. In het Programmaplan 'Kop op

't Hogeland' 2023-2030 zijn de zes Hogelandster programmalijnen nog steeds terug te vinden. Er is een keuze gemaakt om op deze twee van de zes programmalijnen de resterende gemeentelijke trekkingsrechtmiddelen van Nationaal Programma Groningen in te zetten. Daarnaast zoeken wij gerichte aansluiting bij de Baanbrekers. Dit betekent niet dat wij niet meer inzetten op de overige vier programmalijnen. Het is van belang dat wij als gemeente aan de juiste tafels komen te zitten én blijven zitten.

De aandachtspunten van de beoordelingscommissie van Nationaal Programma Groningen op ons Lokaal Programmaplan 2023-2030 zijn meegenomen in de verdere projectontwikkeling in 2024. Het Lokaal Programmaplan 'Kop op 't Hogeland' 2023-2030 richt zich meer op de verbinding tussen de gemeente Het Hogeland, de Hogelandsters, het Nationaal Programma Groningen, de Baanbrekers en overige regionale ontwikkelingen. De eigenheid van onze gemeente blijft verankerd in het Lokaal Programmaplan 2023-2030. Onze ambities zijn gelijk gebleven, maar concreter gemaakt en meer op maatschappelijke opgaves in het kader van de brede welvaart gericht.

Om deze ambities uit het Lokaal Programmaplan 2023-2030 waar te maken vormt het participatieproces met stakeholders, burgers en omwonenden een cruciaal onderdeel. Daarvoor nemen we de tijd om dit proces zorgvuldig uit te lijnen.

3. Als betrouwbare overheid in continue verbinding met onze omgeving.

De uitwerking van de maatregelen uit "Nij Begun" en recent de adviezen van de Commissie Verschillen krijgen de komende periode verdere uitwerking. Nadrukkelijk wordt zowel in de maatregelen van "Nij Begun" als in de adviezen van de Commissie Verschillen een stem gegeven aan de inwoners zelf. Als gemeente ondersteunen we dit van harte en zal de uitvoerende instanties gehouden worden aan de uitvoering van deze opdracht.

Taakstellingen

In de begroting 2024 zijn een aantal taakstellingen opgenomen. In onderstaand overzicht geven we weer wat de mutatie is ten opzichte van de Voorjaarsnota. In de begroting 2025 hebben we ook een aantal mutaties voorgesteld, deze hebben voor een eenduidig beeld ook verwerkt in onderstaand overzicht.

Omschrijving	Oorspr.	Stand van zaken taakstellingen									
		Stand na Voorjaarsnota					Stand na Najaarsnota				
		2024	2025	2026	2027	2028	2024	2025*	2026*	2027*	2028*
Onderuitputting vacatures	-350	-1.171	-1.086	-1.000	-1.000	-1.000	-1.171	-1.586	-1.000	-1.000	-1.000
Efficiencyvoordeel (vanuit herindeling)	-1.400	-151	-151	-151	-151	-151		-151	-151	-151	-151
Bezuiniging op sport(accommodaties)	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Jeugd	-2.954	-810	-2.179	-2.179	-2.179	-2.179	-257	-588	-616	-530	-477
Programmamanagers/personeel				-317	-489	-723			-317	-489	-723
		-2.232	-3.516	-3.747	-3.919	-4.153	-1.528	-2.425	-2.184	-2.270	-2.451

* voor een eenduidig beeld zijn meerjarig de voorstellen uit de begroting 2025 meegenomen in dit overzicht voor de jaren 2025 en verder.

Onderstaand lichten we kort toe welke mutaties voorgesteld worden in de deze nota.

Taakstelling sluiten gemeentehuis te Bedum

Voor het sluiten van het gemeentehuis in Bedum is een efficiency taakstelling. Deze taakstelling kan worden gehaald, zodra het gemeentehuis is verkocht. Op dit moment is nog niet bekend of het gemeentehuis in 2024 wordt verkocht.

Mutatie: € 151.000 incidenteel nadeel

Taakstelling jeugd

In de Meicirculaire 2023 hebben wij extra middelen Jeugd ontvangen. Deze middelen kregen we omdat de maatregelen die het rijk zou doorvoeren om te komen tot een besparing op de kosten jeugdzorg nog niet geëffectueerd waren. Wij stellen voor dit bedrag voor 2024 in mindering te brengen op de taakstelling Jeugd. Na verwerking van dit voorstel, resteert er een taakstelling van € 257.000. Deze zullen wij betrekken bij het resultaat op de jeugdzorg bij de jaarrekening 2024.

Mutatie: € 552.990 incidenteel budgetneutraal

Overig

De andere twee taakstellingen zullen we enerzijds betrekken bij de analyse op personeelkosten en anderzijds bij het resultaat op sport in de Jaarrekening 2024.

Bijlagen

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024	Omschrijving
P01	Openbare orde en veiligheid	L	20.000	Bijdrage Veiligheidshuis
P01	Openbare orde en veiligheid	L	20.000	Hogere kosten jaarwisseling
P01	APV/Bijzondere wetten	B	-225.000	Opbrengst overige vergunningen
P01	Regionale brandweer en rampenbestrijding	L	-37.688	Bijstellen van de bijdrage aan de VRG
	Subtotaal lasten		2.312	
	Subtotaal baten		-225.000	
P02	Gladheidsbestrijding	L	15.000	Aanschaf extra strooizout
P02	Gladheidsbestrijding	L	35.000	Calamiteiten budget gladheidsbestrijding
P02	Haven Noordpolderzijk	L	7.500	11 Buitenkast Noordpolderzijk
	Subtotaal lasten		57.500	
	Subtotaal baten		-	
P03	Overige gronden en terreinen	L	200.000	Subsidie bodemsanering Bobenco-locatie
P03	Economisch beleid	L	-7.500	11 Buitenkast Noordpolderzijk
P03	Co financiering EZ	L	11.906	Tekort Rondje Lauwersmeer
P03	Overige gronden en terreinen	B	-90.000	Hogere opbrengst pacht
P03	Visserijbeleid	L	15.000	14 Kosten voorbereiding VOP
	Subtotaal lasten		219.406	
	Subtotaal baten		-90.000	
P04	Combinatiefuncties	B	-17.500	Verschuiving SPUK GALA middelen
P04	Muziekonderwijs	B	17.500	Verschuiving SPUK GALA middelen
P04	Multifunctioneelcentrum Winsum	L	40.000	OZB
P04	Kunst en cultuur	L	10.000	Kultuurhoes cf collegebesluit.
P04	Bibliotheekwerk	B	-220.000	SPUK Lokale bibliotheek voorziening
P04	Bibliotheekwerk	L	220.000	SPUK Lokale bibliotheek voorziening
P04	Onderwijshuisvesting	L	200.000	Te betalen OZB scholen
P04	Onderwijsachterstandenbeleid	B	-45.553	De definitieve beschikking voor het OAB budget 2024.
P04	Onderwijsachterstandenbeleid	L	45.553	Definitief budget 2024 plus restant voorgaande jaren
P04	Peuterspeelzaalwerk algemeen	L	-100.000	Voordeel Peuteropvang
P04	Bibliotheekwerk	L	-8.000	Huisvestingskosten van Biblionet viel lager uit
P04	Onderwijshuisvesting	L	63.300	Boekwaarde Regenboog school Leens i.v.m. verkoop
P04	Zwembad Bedum De Beemden	L	18.000	Aanschaf pomp zwembad de Beemden
P04	Zwembad Leens De Marne eo.	L	18.000	Aanschaf pomp zwembad Leens
P04	Zwembad Winsum De Hoge Vier	L	18.000	Aanschaf pomp zwembad de Hoge Vier
P04	Zwembad Warffum De Breede	L	18.000	Aanschaf pomp zwembad de Breede
P04	Zwembad Uithuizen De Ding	L	18.000	Aanschaf pomp zwembad de Ding
P04	Sporthal Uithuizemeeden Scherphorn	L	30.250	Dakveiligheid Scherphornhal
P04	Harmonisatie sporthalbeheer	L	41.000	Inhuur adviesbureau tbv harmonisatie sporthalbeheer
P04	Sportgebouw voetbal VV Winsum	L	55.500	Afrekening 2020 t/m 2024 oudbouw Voetbal Winsum
P04	Sportaccommodatie, Winsum	L	40.000	OZB
P04	Sporthal Bedum De Beemden	L	-90.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Sporthal de Beemden
P04	Sporthal Winsum Ripperdahal	L	45.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Ripperdahal
P04	Sporthal Uithuizen De Mencke	L	-50.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - de Mencke
P04	Sporthal Uithuizemeeden Scherphorn	L	-28.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Scherphorn
P04	Zwembad Bedum De Beemden	L	-11.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Zwembad de Beemden
P04	Sportgebouw gym Bedum De Vliet	L	-10.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gym Bedum
P04	Sportgebouw gym Winsum	L	25.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gym Winsum
P04	Sportgebouw gym Dojo	L	25.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Dojo
P04	Sportgebouw voetbal VV Winsum	L	-11.000	Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Voetbal Winsum

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024		Omschrijving
P04	Kunstcentrum De Ploeg	L	398.482		Extra bijdrage restant trekkingsrecht
P04	Kunstcentrum De Ploeg	B	-398.482		Extra bijdrage restant trekkingsrecht
P04	Archeologie	B	-100.000		Subsidie handelingskosten 2024 en 2025
P04	Archeologie	L	100.000		Kosten gemeentelijk archeoloog
P04	SPUK Sportakkoord	B	-1.628		Indexatie GALA budget 2024
P04	SPUK Sportakkoord	L	1.628		Indexatie GALA budget 2024
P04	Combinatiefuncties	B	-9.640		Indexatie GALA budget 2024
P04	Combinatiefuncties	L	9.640		Indexatie GALA budget 2024
P04	Combinatiefuncties	L	51.952		Verdeling BOH GALA 2023
P04	Combinatiefuncties	B	-51.952		Verdeling BOH GALA 2023
P04	Infra Groenbeleid	L	-408.000	10	Verpl. Groenonderhoud begraafplaatsen
	Subtotaal lasten		776.304		
	Subtotaal baten		-827.254		
P05	Opvang vluchtelingen Oekraïne	B	-502.044		De voorlopige beschikking voor de opvang van Oekrainers.
P05	Opvang vluchtelingen Oekraïne	L	502.044		Kosten opvang Oekrainers
P05	Vrije kavel jeugd	L	-90.000		De wonen-leren-werken trajecten 2024
P05	Vrije kavel jeugd	L	-50.000		De pilot jeugdondersteuner (dekking IZA gelden centrum gemeente).
P05	Lokale investeringen BW	L	103.870		Nog te besteden budget 2024 lokale investeringen Beschermd wonen
P05	Lokale investeringen BW	B	-103.870		Nog te besteden budget 2024 lokale investeringen Beschermd wonen
P05	Projecten onderwijs/jeugd	L	23.000		Inflatie meerjarenbegroting van School als wijk
P05	Ouderenbeleid	L	-10.000		Kan vervallen, niet ingezet
P05	Eigen bijdrage WMO	B	-80.000		Tarief voor eigen bijdrage is met 8% gestegen, van € 19 naar € 20,60
P05	Individueel vervoer	L	-5.000		Deze voorziening daalt jaarlijks. Het betreft een uitsterfconstructie
P05	WMO - Trapliftten	L	80.000		Toename van het aantal afgenomen trapliftten
P05	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	L	-56.000		Afname externe indicatiestelling
P05	Huishoudelijke hulp (WMO)	L	190.000		Prijzeffect 2024
P05	Huishoudelijke hulp (WMO)	L	116.000		Volume effect 2024
P05	Begeleiding (WMO)	L	80.000		Prijzeffect 2024
P05	Begeleiding (WMO)	L	61.000		Volumeeffect 2024
P05	Dagbesteding (WMO)	L	27.000		Prijzeffect 2024
P05	Dagbesteding (WMO)	L	20.000		Volumeeffect 2024
P05	Vervoer dagbesteding	L	62.000		Volumeeffect 2024
P05	WMO - Hulpmiddelen	L	80.000		Incidentele kosten ivm overgang naar nieuwe leverancier
P05	WMO - Hulpmiddelen	L	50.000		Toename hulpmiddelen buiten kernassortiment
P05	COA	B	-202.738		Faciliteitenbesluit
P05	COA	L	202.738		Faciliteitenbesluit 2024
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	L	-43.363		corr BOH 2023
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	B	43.363		corr BOH 2023
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	B	-43.072		SPUK Onderwijsroute 2024
P05	Onderwijsroute WI (sisa G13)	L	43.072		SPUK Onderwijsroute 2024
P05	Hotel- en Accommodatieregeling	B	-129.920		Ontvangen bijdrage HAR regeling (Hotel en accommodatie regeling)
P05	Hotel- en Accommodatieregeling	L	129.920		Ontvangen bijdrage HAR regeling (Hotel en accommodatie regeling)
P05	WMO algemeen	L	38.571		Indexatie
P05	Cliëntondersteuning	L	15.340		Indexatie
P05	Jongerenwerk - basisondersteuning	L	23.903		Indexatie
P05	Besluit bijstand zelfstandigen 2004	L	-20.000		Onderuitputting door afname BBZ aanvragen
P05	Kansen voor Kinderen	B	-348.500		Beschikking Kansen voor Kinderen
P05	Kansen voor Kinderen	L	348.500		Beschikking kansen voor kinderen
P05	Inkomensvoorziening P-wet	L	1.678.126	3	Prognose uitgaven agv aanpassing hoogte uitkeringen
P05	IOAW	L	-164.000	3	Prognose 2024
P05	IOAZ	L	19.000	3	Prognose 2024
P05	Levensonderhoud Bbz	L	-51.000	3	Prognose 2024
P05	Besluit bijstand zelfstandigen 2004	L	-46.000	3	Prognose 2024

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024		Omschrijving
↑					
P05	Inkomensvoorziening P-wet	B	-1.125.983	3	Definitief budget BUIG 2024
P05	Inkomensvoorziening P-wet	L	25.000	3	Afwaardering debiteuren soza
P05	Loonkostensubsidies	L	236.250	3	Toename inzet LKS prognose 2024
P05	Arbeidsparticipatie	L	-102.000	6	Herverdelen participatiebudget, deels voor werk- en ontwikkelcoaches
P05	Goud Goed	L	10.000		Aanpassing cf contract
P05	Noorderhuizen	L	-35.000	6	Herverdelen participatiebudget, deels voor werk- en ontwikkelcoaches
P05	Noorderhuizen	B	-1.000		
P05	TTAC	L	-50.000	6	Herverdelen participatiebudget, deels voor werk- en ontwikkelcoaches
P05	Praktijkleren	L	-1.000		
P05	LOC	L	-15.000	6	Herverdelen participatiebudget, deels voor werk- en ontwikkelcoaches
P05	Bijzondere bijstand Kinderopvang-soza	L	30.000		Budget dienstverlening kinderopvang vanuit bijzondere bijstand
P05	Jeugdsoos ZoutkampThe Shrimp	L	12.000		Zonnepanelen Jeugdsoos Shrimp
P05	Buurt- en clubhuizen	L	15.000		AED Buurt- en clubhuizen
P05	Sociaal & Gezondheid	B	-629.450		Aanpassing voorschot 2024 SPUK Soc&Gezond
P05	Sociaal & Gezondheid	L	629.450		Aanpassing voorschot 2024 SPUK Soc&Gezond
P05	GALA-Mantelzorg	L	1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Mantelzorg	B	-1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Eenzaamheid	B	-1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Eenzaamheid	L	1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Welzijn op recept	B	-1.189	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Welzijn op recept	L	1.189	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Versterken sociale basis	B	-4.507	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Versterken sociale basis	L	4.507	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Valpreventie	B	-5.947	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Valpreventie	L	5.947	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Aanpak overgewicht	B	-2.191	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Aanpak overgewicht	L	2.191	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Leefomgeving	B	-1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Leefomgeving	L	1.252	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Mentale gezondheid	B	-626	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Mentale gezondheid	L	626	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Vroegsignalering	B	-313	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Vroegsignalering	L	313	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Kansrijke start	B	-2.003	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Kansrijke start	L	2.003	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	B	-2.504	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	L	2.504	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Regionale coordinatie	B	-914	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Regionale coordinatie	L	914	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Kennis en advies GGD	B	-313	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Kennis en advies GGD	L	313	2	Indexatie GALA budget 2024
P05	GALA-Versterken sociale basis	B	176.313	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Versterken sociale basis	L	-176.313	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Eenzaamheid	B	-6.001	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Eenzaamheid	L	6.001	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Welzijn op recept	B	-3.301	2	Verdeling BOH GALA 2023

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024		Omschrijving
P05	GALA-Welzijn op recept	L	3.301	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Versterken sociale basis	B	-21.882	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Versterken sociale basis	L	21.882	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Valpreventie	B	-30.873	2	Verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Valpreventie	L	30.873	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Aanpak overgewicht	B	-10.502	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Aanpak overgewicht	L	10.502	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Leefomgeving	B	-6.001	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Leefomgeving	L	6.001	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Mentale gezondheid	B	-4.201	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Mentale gezondheid	L	4.201	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Vroegsignalering	B	-1.500	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Vroegsignalering	L	1.500	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Kansrijke start	B	-9.002	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Kansrijke start	L	9.002	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	B	-12.002	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Gezondheidsachterstanden	L	12.002	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Regionale coordinatie	B	-830	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Regionale coordinatie	L	830	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Mantelzorg	L	6.001	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	GALA-Mantelzorg	B	-6.001	2	verdeling BOH GALA 2023
P05	Jeugd ZIN - begeleiding 18-	L	552.990	8	TM MC23 tegemoetkoming AU voor jeugd
P05	Dorpen coordinatie	L	330.000	9	Uitgaven voor het oplossen van knelpunten leefbaarheid dorpen
	Subtotaal lasten		4.956.456		
	Subtotaal baten		-3.083.260		
P06	Exploitatie Gegevensmanagement	L	30.000	12	Verschuiving taken landmeter
P06	Afvalstoffenheffing	B	-335.000	5	Hogere opbrengst afval (incl liquidatie ARCG)
P06	Inzameling huishoudelijk afval	L	335.000	5	Storting voordeel afvalstoffenheffing
P06	Begraafrechten	B	95.000		Bijstellen leges begraafrechten
P06	Omgevingsvergunningen	B	-450.000		Bijramen B omgevingsvergunningen
P06	Gebiedsopgave Waddenkust	L	-8.619		Dekking inzet PMO'er 2024
P06	Subsidieregeling Blok B	B	-4.043.757		Voorschot 2024 SPUK Blok B
P06	Subsidieregeling Blok B	L	4.043.757		Voorschot 2024 SPUK Blok B
P06	Gebiedsopgave Reitdiep - Wad tot Stad	L	50.000	1	Bijramen inhuurkosten programmamanager
P06		L	50.000		Onderzoek vrijkomende locatie zeehondencentrum
P06	Begraafplaatsen groen	L	408.000	10	Verpl. Groenonderhoud begraafplaatsen
	Subtotaal lasten		4.908.138		
	Subtotaal baten		-4.733.757		
P07	Gemeenteraad	L	45.000		Verzekering arb.ongeschiktheid, ouderdom, overlijden
P07	Bestuurlijke samenwerking	L	8.000		Indexatie bijdr. Waddenzeegebied
P07	Bestuurlijke samenwerking	L	51.000		Indexatie VNG
P07	Bestuurlijke samenwerking	L	6.000		Indexatie VGG
P07	Bestuurlijke samenwerking	L	5.500		Indexatie P10
	Subtotaal lasten		115.500		
	Subtotaal baten		-		

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024		Omschrijving
P08	Recruitment	L	68.000		Werving directeur
P08	Facilitair	L	40.000		Meer schoonmaakwerkzaamheden gemeentelocaties
P08	Team IBOR Bedrijfsbureau	L	10.000		Cosignatie en calamiteiten buitendienst
P08	Team Ontwikkelen en Werkbegeleiding	L	197.000	6	Herverdelen participatiebudget, deels voor werk- en ontwikkelcoaches
P08	Team Ontwikkelen en Werkbegeleiding	L	345.000		Begel. beschut werk en transf. naar ontwikkelbedrijf (meicirculaire)
P08	Team KCC	L	60.000	7	Bijramen flexibele schil
P08	Team Burgerzaken	L	40.000	7	Bijramen flexibele schil
P08	Documentaire informatievoorziening	L	7.500		Niet volledig benutten budget
P08	Team Infra	L	-30.000	12	Verschuiving taken landmeter
P08	Team Fin. administratie/belastingen	L	25.666	13	Dekking t.b.v. uitzetting personeel; WOZ-taxateur voor woningen
P08	Informatiemanagement	L	35.000		Groei organisatie in relatie tot licentierechten
P08	Informatiemanagement	L	20.000		Extra licentiekosten
P08	Informatiemanagement	L	20.000		Tariefsverhoging
P08	Team VTH	L	77.000	7	Bijraming flexibele schil
P08	Team JZ/OOV/Crisis/Inkoop	L	62.000	4	Inzet m.b.t. robuust rechtsbeschermingssysteem
P08	Voorbereiding nieuwbouw gemeentehuis	L	-25.000		Dekking inzet PMO'er 2024
P08	Vastgoed Algemeen	L	20.000		IST Huisvesting 2024
P08	Vastgoed Algemeen	B	-40.000		Extra verkoopinkomsten vastgoedportefeuille
P08	Vastgoed Algemeen	L	-50.000		PVA Verduurzaming
P08	Vastgoed Algemeen	L	50.000		Onderzoek verduurzaming maatschappelijk vastgoed
P08	Gemeentehuis Uithuizen vm Rabo	L	50.000		Aanpassing digitale en fysieke veiligheid gemeentehuis Uithuizen
P08	Gemeentehuis Uithuizen vm Rabo	L	7.500		Dakveiligheid gemeentehuis Uithuizen (voormalig Rabo)
P08	WPA Uithuizen	L	155.000		Noodzakelijke maatregelen Ontwikkelplein Uithuizen
P08	Gemeentehuis Winsum	L	-22.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gemeentehuis Winsum
P08	Gemeentehuis Leens	L	-80.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gemeentehuis Leens
P08	Gemeentehuis Uithuizen	L	-35.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gemeentehuis Uithuizen
P08	Gemeentehuis Uithuizen vm Rabo	L	-15.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gem.huis Uithuizen vml Rabo
P08	WPA Bultenastraat Uithuizen	L	-23.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Bult. Uithuizen
P08	Gemeentewerken Bedum	L	-15.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - Gemeentewerken Bedum
P08	WPA Uithuizen	L	-65.000		Bijstellen prognose energiekosten 2024 - OHH Uithuizen
	Subtotaal lasten		929.666		
	Subtotaal baten		-40.000		
P09	Kosten wet WOZ woningen	L	-14.554	13	Dekking t.b.v. uitzetting personeel; WOZ-taxateur voor woningen
P09	Kosten wet WOZ niet-woningen	L	-5.250	13	Dekking t.b.v. uitzetting personeel; WOZ-taxateur voor woningen
P09	Kosten wet WOZ niet-woningen	L	-5.862	13	Dekking t.b.v. uitzetting personeel; WOZ-taxateur voor woningen
P09	Kosten wet WOZ woningen	L	-37.200		I.v.m. bezwaren
P09	Wegsleepverordening	L	4.000		Ramen wegsleepverordening
P09	Wegsleepverordening	B	-4.000		Ramen wegsleepverordening
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-62.000	4	Dekking inzet robuust rechtsbeschermingssysteem
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	151.000		Taakstelling sluiten gemeentehuis Bedum
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-849		Aframen middelen IBP
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-12.936		Aframen stlp suppletie uitk SD
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	11.000		Aframen stlp licentiekosten DataMask
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-102.000		Aframen stlp versterking ondersteuning wijkteams
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	63.000		Stlp capaciteit BOA's
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-3.210		Correctie voorschoolse educatie

	Kostenplaatsen Omschrijving	L/B	2024		Omschrijving
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-12.686		Aframen stlp SC23 EPBD III
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-8.680		Aframen stlp rijksvaccinatieprogr.
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-7.062		Aframen stlp Veilig wonen
P09	Algemene uitkering	B	-205.716		algemene uitkering uit voorgaande jaren
P09	Algemene uitkering	B	-368.640		Hogere algemene uitkering septembercirculaire 2024
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-400.009		Aframen stlp uitvoeringskosten Omgevingswet
P09	OZB opbrengsten niet-woningen	B	144.000		Waardeontwikkeling energiecentrales Eemshaven
P09	OZB opbrengsten niet-woningen	B	116.000		Waardeontwikkeling energiecentrales Eemshaven
P09	Rente, dividend en winstaandelen	B	-67.000		Hogere opbrengst dividend
P09	Geldleningen/treasury	L	200.000		Bijramen rente van leningen
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-196.122		Functioneel ramen faciliteitenbesluit opvangcentra TM MC24
P09	Alg. Uitg. en ink. Stelposten	L	-552.990	8	Aframen TM MC23 Jeugd
	Subtotaal lasten		-992.410		
	Subtotaal baten		-385.356		
P10	Reservemutaties programma 3	B	-15.000	14	Dekking voorbereiding VOP
P10	Reservemutaties programma 5	L	50.000		Storting IZA restant IZA gelden
P10	Reservemutaties programma 5	L	-571.393	3	Geraamde storting overschot BUIG verlaagd
P10	Reservemutaties programma 9	B	-50.000	1	Dekking programmamanager Reitdiep - Stad tot Wad
P10	Reservemutaties programma 9	B	-177.000	7	Dekking flexibele schil BuZa, KCC en VTH
P10	Reservemutaties programma 9	B	-330.000	9	Dekking voor het oplossen van knelpunten leefbaarheid in dorpen
	Subtotaal lasten		-521.393		
	Subtotaal baten		-572.000		
			494.853		

Mutaties Investeringslijst 2024

Kostenplaatsen Omschrijving	Lasten/baten	2024	Omschrijving
Vervangen kademuur Kantens	Lasten	275.000	Onverwachte schade
Knelpunten versterking algemeen (F203)	Baten	-1.750.370	Voorschot 2024 SPUK Knelpunten verst. alg.
Knelpunten versterking algemeen (F203)	Lasten	1.750.370	Voorschot 2024 SPUK Knelpunten verst. alg.
Herstr de Marne wegen (m-1020081)	Lasten	40.000	Herstructurering Beatrixstraat
Vervanging Beschoeiing 2018	Lasten	-50.000	Voorbereiding Trekweg Warfhuizen
Voorbereiding Trekweg Warfhuizen	Lasten	50.000	Voorbereiding Trekweg Warfhuizen
Sanering verkeerslaw. N361/N363 fase 1/2	Baten	-16.260	Herzien bedrag
Woonplan Wilhelminastraat Uith.meeden	Lasten	25.000	Extra kosten ten behoeve van aanplanten en herstellen van groen
Voorbereiding grex Folkerda Bedum	Lasten	90.000	Aanvullend krediet Folkerda
Leefbaarheid en wijkontwikkeling	Lasten	1.368.998	Voorschot 2024 SPUK Leefb & Wijkontw
Leefbaarheid en wijkontwikkeling	Baten	-1.368.998	Voorschot 2024 SPUK Leefb & Wijkontw
		413.740	